

Milletimizin hukukunu korumak için üzerimize düşeni yapmak bugün aynı zamanda en büyük dini vecibemizdir. Ülkenin ve milletin birliğinin, huzur ve refahının ayaklar altına alınması, milli iradenin cebir ve şiddetle çiğnenmesi asla kabul edilemez. Öncelikle biz milletimizin manevi hizmetlerinde olan insanlar olarak, Diyanet Teşkilatı olarak bütün imamlarımızla, bütün müezzinlerimizle, bütün din gönüllülerimizle hep birlikte kanun ve hukuk dışı girişimlere karşı milletimizle beraber olduğumuzu buradan sizin aracılığınızla ilan ediyorum. Biz çağrıda bulunduk bütün din gönüllülerine. Bu gece sabahlara kadar minarelerimizin ışıkları yanacak ve oralardan bir defa sala vererek milletimiz hukukuna sahip çıkmaya davet edilecek. Onun için bunun çok önemli bir vazife olduğunu biz Diyanet İşleri Başkanlığı olarak kararlaştırdık.

Şu anda hamdolsun şu anda sizinle konuşurken de sala sesleri geliyor. Milletimiz hukukuna sahip çıkmaya davet ediliyor. Ben aynı zamanda hep birlikte dua edelim. Hiçbir vatandaşımızın burnu kanamadan hiç kimse zerre kadar rahatsız olmadan, hiçbir şiddete başvurmadan milletimize karşı bu gece işlenen bu ihanet hareketini inşallah hep birlikte bertaraf ederiz diye umut ediyorum, dua ve niyazda bulunuyorum.”

Sunucunun: “Sayın başkanım şimdi bu girişimi gerçekleştirenler kendini din alimi olarak gösteren bir insana bağlılıklarını bir şekilde yerine getirdiklerini belki de gösterme adına yapıyorlar. Allah rızası için yaptıklarını söyleyenler var. En çok da sizi rahatsız ediyordur galiba bu tür girişimleri Allah rızası için yaptıklarını söyleyenler. Bu konudaki yorumlarınız nedir?” şeklindeki sorusuna Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ şöyle cevap vermiştir:

“Bilhassa milletin bizzat bu aziz milletin alın teriyle, tüyü bitmemiş yetimin hakkıyla alınmış olan topu, tüfeği, tankı bu millete yöneltmek ve bunu da herhangi bir dini referansa dayanarak söylemek asla kabul edilemez.

Bu teşebbüslerin dinle, ahlakla, hukukla, adaletle hiç kimse ilişkilendiremez. Bu millete karşı bir kalkışma hareketidir. Bu millete karşı bir terör hareketidir. Bunun herhangi bir izahı yoktur. Hiç kimse bunu bu şekilde izah edemez. Bunu her zaman söylüyoruz, söylemeye devam edeceğiz.”

Saat 05:26'da Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez, canlı telefon bağlantısıyla CNNTÜRK'e yayına katılmış ve şu mesajları vermiştir:

“Öncelikle bütün milletimize geçmiş olsun diyorum. Doğrusu bugün milletimizin hukukunu korumak için üzerimize düşeni yapmak elbette her birimizin aynı zamanda dini bir vecibesi bunun içinde bütün din gönüllülerini, Diyanet İşleri Başkanlığı olarak milletimize yönelik bu ihanete hep birlikte karşı koymamız noktasında tarih boyunca milletimizin dini hayatına manevi hayatına rehberlik yapmış bütün camii görevlilerimizin din gönüllülerinin bu konuda üzerine düşen bir vazife olarak gördüğümüz için doğrudur, Diyanet İşleri Başkanlığı olarak bütün din görevlilerimize bunu bildirdik.

Ben Diyanet İşleri Başkanıyım, ama bizim milletimiz benim başında olduğum kuruma “Peygamber Ocağı” demez ama Türk ordusuna, Türk askerinin içinde bulunduğu orduya “Peygamber Ocağı” adını verir. Peygamber ocağında yetişmiş bir asker kendi milletine silah yöneltmesi, kendi milletinin iradesini hiçe sayarak, kendi milletine bu şekilde davranması elbette kabul edilemez. Bu gibi durumlarda biz kadınıyla erkeğiyle, din adamıyla öğretmeniyile birlikte hareket etmeliyiz. Milletimize yönelik bu tür yanlışları ortadan kaldırmalıyız. İnşallah hep birlikte dua edelim, hiç kimsenin burnu kanamadan, hiçbir kardeşimizin canı yanmadan, milletimize yönelik işlenen bu ihaneti hep beraber bertaraf edelim inşallah. Allah'a hep birlikte dua ve niyazda bulunalım.

Bu arada size de geçmiş olsun. Sizler çok önemli vazifeler ifa ettiniz. Dua ettim, ekranın başında sizlere de dua ettim. Allah yar ve yardımcınız olsun.”

Sayın Cumhurbaşkanımızın meydanlara yönelik çağrısı üzerine camilerimizde bir hafta süre ile sala okunmasına yönelik talimatımız 09:00'da bütün il müftülerimize ulaştırılmıştır.

Saat 10:00'da Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez başkanlığında bütün birim amirleri acil olarak Başkanlığa çağrılmış, süreç ile ilgili olarak Başkanlığın yapacağı çalışmalar karara bağlanmıştır.

Saat 15:00'da Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez, Anadolu Ajansı ve TRT'ye mülakat vererek görevlilerimize ve milletimize seslenmiştir:

“Rahman ve Rahim olan, esirgeyen ve bağışlayan Rabbimizin adıyla.

Öncelikle dün gece yaşadığımız büyük acılardan dolayı aziz milletimizin her ferdine geçmiş olsun diyorum. Hayatını kaybeden bütün vatan evlatlarına, bütün masum şehitlerimize Allah’tan rahmet diliyorum. Yaralı evlatlarımıza acil şifalar diliyorum.

Aziz kardeşlerim,

Dün gece kırk yıldır din görüntüsü altında fitne, fesat ve husumet tohumlarını ekenler bilsinler ki milletimize çok büyük bir zarar vermişlerdir. Aklını, izanını ve ruhunu başkalarının emrine veren bu paralel yapı, en büyük ihaneti de bir kez daha hak, adalet ve merhamet dini olan Yüce İslam’a vermiştir.

Gün birlik günüdür, gün dayanışma günüdür. Gün kenetlenme günüdür, gün dün gece yaşadığımız kabusu tarihin mezarlığına gömerek kardeşliğimizi ve istikbalimizi yeniden inşa etme günüdür.

Dün gece, fecrin doğuşuna kadar semalarımızdan Sala seslerini eksik etmeyen bütün Diyanet camiasına, bütün din gönüllülerine teşekkür ediyorum.

Ezanları susturan darbelerden, darbeleri susturan sala seslerini bizleri lütfettiği için Allah’a hamd ediyorum.

Dün gece milletimizin kalbine yöneltilmiş tank namlularından, evlerimizin üzerinden geçen F16 uçaklarının seslerinden rahatsız olmayıp, bağımsızlığımızın simgeleri olan minarelerden yükselen Sala seslerinden rahatsız olan bir tek kardeşimin çıkacağını düşünmüyorum.

Herkes bilsin ki bizim vazifemiz aynı zamanda tarih boyunca mazlumların umudu olmuş aziz milletimizin maneviyatını ayakta tutmaktır. İstiklal ve bağımsızlığımız için çaba göstermek, iman vazifemizdir.

Ayrıca dün gece gözyaşlarıyla bizleri izleyip milletimize geçmiş olsun dileklerini ileten dost ve kardeş bütün İslam ülkelerinin Din İşleri Bakanlarının ve Diyanet İşleri Başkanlarının geçmiş olsun dileklerini milletimize iletmek istiyorum.

Allah milletimize zeval vermesin, Allah milletimizi, ülkemizi ve bütün insanlığı her türlü kötülükten muhafaza etsin. Sözlerimi Yüce Rabbimin bir Ayeti ile bitirmek istiyorum. Üzülmeyin, gevşemeyin, eğer inanıyorsanız, siz en yücesiniz.

Allah'a emanet olunuz..."

Ayrıca Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez Sosyal Medyada da şu mesajları vermiştir:

"Paralel yapı, en büyük ihaneti yüce dinimize, hak, adalet ve merhamet dini olan İslam'a vermiştir."

"Dün gece hayatını kaybeden bütün vatan evlatlarına, şehitlerimize Allah'tan rahmet diliyorum. Yaralı evlatlarımıza acil şifalar diliyorum."

"Kırk yıldır bu topraklarda din görüntüsü altında fitne, fesat ve husumet tohumlarını ekenler bilsinler ki milletimize çok büyük bir zarar vermişlerdir."

"Gün kenetlenme günüdür, gün yaşadığımız kâbusu tarihin mezarlığına gömerek kardeşliğimizi ve istikbalimizi yeniden inşa etme günüdür."

Ezanları susturan darbelerden, darbeleri susturan sala seslerini bizleri lütfettiği için Allah'a hamd ediyorum.

"Ezanları susturan darbelerden, darbeleri susturan sala seslerini bizleri lütfettiği için Allah'a hamd ediyorum."

17 Temmuz 2016, saat 10:00'da Darbe girişimi esnasında şehit olan kardeşlerimizin sala, teçhiz, tekfin, cenaze namazı, şehit yakınlarına taziye ziyareti, mevlid ve dua merasimi konularında müftülüklerimiz talimatlandırılmıştır.

Saat 11:42'de Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez NTV Canlı Yayınına katılmış ve halkımıza dönük mesajlar vermeye devam etmiştir:

"Ben öncelikle bütün milletimize geçmiş olsun diyorum tekrar. Hassaten bütün şehitlerimize, vatan evlatlarımıza Allah'tan rahmet diliyorum. Yaralı kardeşlerimize acil şifalar diliyorum. Gerçekten milletimiz yıllardır bu topraklarda din görüntüsü

altında bir husumet, fitne-fesat tohumları eken yapıların milletimize ne kadar büyük zarar verdiğine şahit olduk. Cenab-ı Hak milletimize bir daha bu zorlukları yaşatmasın diyorum. Gerçekten çok büyük bir acılar yaşadı milletimiz, tarihte de yaşadı. Bir daha bu acıları yaşatmasın diye dua ve niyazda bulunuyorum.

Doğrusu Diyanet İşleri Başkanlığı'nın aynı zamanda milletin zor zamanlarında maneviyatını ayakta tutmak gibi büyük bir görevi var. Başka illerde bilmiyorum ama biz Ankara'daydık ve Ankara'da evlerin hemen üzerinden savaş uçakları uçurarak bu hainler milletimizin kalbine korku salmak istediler. Biz doğrusu bu korkuya daha büyük bir maneviyat gücü aşılayan milletimizle tarih boyunca özdeşleştiren bu sala sesleriyle karşılık vermeyi bir vazife olarak telakki ettik. Milletimizin hukukuna sahip çıkmak için Türkiye'deki bütün din gönüllülerinin birlikte olması gerekiyordu. Diyanet İşleri Başkanlığı daha önce bu uygulamayı ilk defa Kıbrıs Savaşı'nda gerçekleştirmiştir. Daha önce bizim tarihimizde İstiklal Savaşı'mızda olmuştur. Zor zamanlarımızda, milletimizin zor zamanlarında biliyoruz ki özgürlüğümüzün simgeleri olan mabedlerimizden, özgürlüğümüzün simgeleri olan minarelerden sala seslerinin milletimize çok büyük bir maneviyat verdiğinin, onlara çok büyük bir moral verdiğini biliyoruz. Hem bu maneviyatı yüksek tutmak bakımından hem de milletimizin hukukuna sahip çıkmaya davet etmeyi vazifemiz olarak telakki ettiğimiz için bunu gerekli gördük. Tabi bugün kitle iletişim araçları çok kolay. Bir anda yüz bini aşkın personelimize ulaşma imkanımız var.

Ben bizzat kendim 'Saygıdeğer din gönüllüsü kardeşim' diye hitap ettiğimiz bütün Anadolu'daki imamlarımıza, müezzinlerimize bu mesajı kendim aynı gece atarak milletimizin maneviyatını bu zor günde, zor gecede yüksek tutmak için ve milletimizi kendi hukukuna, milletimizin hukukuna sahip çıkmak için seferber olmamız gerektiğini ifade ettim. Ben sizin aracılığınızla anında buna karşılık vererek gerçekten Anadolu'nun her tarafında bu vazifeyi en güzel bir şekilde yapan bütün

din gönüllülerine teşekkür ediyorum. Bugün aldığım haberlere göre Kerkük'ten Bosna'ya, Makedonya'dan Kosova'ya Balkanlarda bütün gönül coğrafyamızdaki kardeşlerimiz de üstlerine vazife almış bunu duyar duymaz kendi minarelerinden sala okutarak milletimizin yanında olduklarını göstermişler. Sosyal medya marifetiyle bunu böyle saf, siyasi bir şey olarak takdim etmek isteyenler var. Bu doğru değildir. Diyanet'in görevi sadece millete namaz kaldırmak değil. Diyanet'in görevi aynı

zamanda bu gibi zor zamanlarda milletimizin maneviyatını daima yüce tutmak, yüksek tutmak ve millete yönelen düşünebiliyor musunuz tankların namluları milletin kalbine yöneltildi.

Ve biz sadece düşmanlara reva görülebilecek muamele bu ülkenin kandırılmış, vicdanını satmış bazı çocukları tarafından ihanet içerisinde olan bazıları tarafından bizzat milletine yönelttiği, milletin meclisine, milletin kurumlarına yöneltildi. Bu gibi zamanlarda Diyanet İşleri Başkanlığı üstüne düşen vazifeyi yapacaktır. Ben bilhassa sala sesinden rahatsız olacak herhangi bir kimse düşünemiyorum. Zira milletin kalbine yöneltmiş tank namlusundan, F-16 uçaklarının o gürültüsünden rahatsız olmayan bir insanın bize o davudi sala sesinden rahatsız olacak herhangi bir insan doğrusu düşünemiyorum. Bu vesileyle eğer evinde hasta olduğu için yahut çocuklarımız eğer bundan bir rahatsızlık hissetmişlerse bundan tabi biz daha büyük bir rahatsızlıkları ortadan kaldırmak için bu uygulamayı başlattığımızdan dolayı bu onların geleceğini de ilgilendiren bir şeydir. Onun için hamdolsun milletimiz sala adeta özdeşleşti. Büyük bir ruh ve maneviyat ortaya çıktı. Bundan da büyük bir memnuniyet duyduğumu ifade etmek istiyorum.”

17:00’da Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez, FETÖ mensuplarının darbe girişimini protesto ettikleri sırada hayatlarını kaybeden Piyade Kurmay Albay Sait Ertürk, Topçu Astsubay Kıdemli Başçavuş Bülent Aydın, polis memuru Fırat Bulut, polis memuru Muhammet Oğuz Kılınç, Emniyet Amiri Cüneyt Bursa, polis memuru Hüseyin Kalkan, polis memuru Köksal Taşaltı, Komiser Yardımcısı Kübra Doğanay için Ankara’daki Kocatepe Camii’nde düzenlenen cenaze törenine katılarak cenaze namazı kıldırdı ve şöyle konuştu:

“Bugün topyekûn tarih boyunca mahzunların umudu olmuş, aziz milletimizin tamamına karşı işlenen bir suikast ve ihanet hareketinde canını milletimize siper eden, milletimizin hukukunu korumak için can veren 8 şehidimizi ebediyete uğurluyoruz. Cenab-ı Hak hepsine rahmet eylesin. Onların şahsında bu toprakları vatan kıldığımız günden bugüne kadar ebediyete uğurladığımız bütün şehitlere rahmet olsun. Şehitlerimize karşı en büyük görevimiz onların uğruna canlarına verdikleri değerleri, milletimizin bekası, birliği, beraberliği için hiç taviz vermeden barışı, hakkı, adaleti, kardeşliği tesis etmektir.

Şehitlerimize yöneltilen kurşunlar, 78 milyon vatan evladına yöneltilmiştir. Şehitlerimiz, milletimizin bekası, huzuru, güvenliği için canlarını siper etmişler, milletimizin ömrüne ömür katmışlardır. Cenab-ı Hak, Peygamberlerle, şehitlerle, salihlerle haşır olmayı hepsine nasip eylesin. Şehitlerimize karşı en büyük görevimiz onların uğruna canlarına verdikleri milletimizin bekası, birliği, beraberliği için hiç taviz vermeden barışı, hakkı, adaleti, kardeşliği tesis etmektir. Bunu yerine getirirsek onların aziz hatıralarına karşı en büyük görevimizi hep birlikte ifa etmiş oluruz. Gün, birlik günüdür. Gün, dayanışma günüdür. Gün, kardeş olarak kenetlenme günüdür. Gün daima bütün yaşadığımız acıları tarihe gömerek geleceğimizi, istikbalimizi, kardeşliğimizi birlikte inşa etme günüdür. Rabbimiz bu aziz millete asla zeval vermesin. Rabbimiz bu aziz millete tarih boyunca olduğu gibi mahzunların umudu olmayı devam ettirsin.

Biz şahadet kelimesini dilimizle yapıyoruz. Onlar canlarıyla şahadet ettiler. Rabbimizin varlığını, birliğini canlarıyla şahadet ederek gösterdiler. Onlar canlarını vererek her birimize onların hakları geçti. Rabbimiz onların haklarına riayet edenlerden eylesin. Geride bıraktıkları acılı ailelerine, eşlerine, annelerine, babalarına milletçe sahip çıkmayı bizlere nasip eylesin.

Hiçkimse bizi Allah adına aldatmasın. Bu aziz millete tuzak kuranların tuzakları başlarına geçsin. Milletimizi ebediyen barış ve kardeşlik içerisinde bu topraklarda yaşamayı bizlere nasip eylesin. Şehitlerimizin aziz hatırasına ihanet edenlerden eylesin.”

18 Temmuz 2016’da şehit görevlilerimiz için taziye mesajı yayınlanmıştır:

“Yüce Rabbimiz: “...Şüphesiz biz (her şeyimizle). Allah’a aidiz ve şüphesiz O’na döneceğiz” (Bakara 156)

“Allah yolunda öldürülenlere “ölüler” demeyin, zira onlar diridirler, fakat siz farkında değilsiniz.” (Bakara, 2/154) buyurmaktadır.

Başkanlığımız personellerinden İmam-Hatipler İbrahim Yılmaz ve Mustafa Yaman, Rıfat Börekçi Eğitim Merkezi’nde görevli Ali Alıtkan, 15.7.2016 Cuma gecesi terör örgütü mensuplarının darbe girişimi sırasında açılan ateş esnasında şehit olmuşlardır.

Ülkemizin birliği ve bütünlüğü, milletimizin huzur ve güvenliği uğruna canını feda eden muazzez şehitlerimiz; İmam-Hatip Mustafa Yaman, Ankara Gölbaşı'nda bulunan Özel Harekât Daire Başkanlığı Şehitler Camii'nde mihrap görevlisiydi. Özel Harekâta gerçekleştirilen ilk bombalı saldırıdan sonra polislerin yardımına giden Yaman, ikinci bombalama sonucu şehit olmuştur.

İmam-Hatip İbrahim Yılmaz, Erzurum Şenkaya İlçesi'ne bağlı Yaymeşe Mahallesi Camii İmam-Hatibi idi. İstanbul'da izinde olduğu zaman diliminde darbecilerin açtığı ateş sonucu şehit olmuştur.

En son görev yeri Rifat Börekçi Eğitim Merkezi olan Ali Alutkan, Genelkurmay Başkanlığı önünde açılan ateş sonucu şehit olmuştur.

Bugün aziz şehitlerimize karşı en büyük görevimiz yüreklerimizi kenetlemek, birliğimizi, beraberliğimizi ve kardeşliğimizi pekiştirmektir. Aziz şehitlerimizin aziz hatırasına karşı göstereceğimiz en büyük saygı her zaman hakkın, hukukun, adaletin, kardeşliğin, birlik ve beraberliğin yanında yer almak olduğu unutulmamalıdır.

Şehitlik mertebesine ulaşan 208 kardeşimize, şehit olan din görevlilerimize Cenab-ı Mevla'dan sonsuz rahmet, yaralılara acil şifalar, kederli ailelerine, yakınlarına, sevenlerine, Diyanet camiamıza ve aziz milletimize sabır ve metanetler niyaz ediyorum.

Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ

Diyanet İşleri Başkanı

Aynı gün, FETÖ/PDY bağlantılı Başkanlık personeline yönelik atılması gereken yeni adımlarla ilgili merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatında komisyonlar teşekkül ettirilmiş ve geniş çaplı inceleme başlatılmıştır.

19 Temmuz 2016'da Darbe girişiminde öldürülen darbecilere Başkanlığımızca sala, teçhiz, tekfin ve üzerlerine cenaze namazı kılınması gibi din hizmetleri verilmeyeceğine dair aşağıdaki basın açıklaması yapılmıştır:

“15 Temmuz 2016 tarihinde FETÖ/PDY tarafından gerçekleştirilen darbe girişiminde öldürülen darbecilerin cenaze namazları ile ilgili olarak halkımızdan Din İşleri

Yüksek Kurulu Başkanlığımıza gelen yoğun sorular üzerine aşağıdaki açıklamanın kamuoyu ile paylaşılması uygun görülmüştür.

Cenaze namazı, ölen bir Mümin için kardeşleri tarafından yerine getirilen bir tezkiye ve duadır. Bu merasimde Müminler ölen kardeşleri için dua etmekte, ona hüsnü şehadette bulunmakta ve haklarını helal ettiklerini ilan etmektedir. Hâlbuki bu kişiler, giriştikleri eylemler ile sadece bireylerin değil bütün bir milletin hukukunu ayaklar altına almış ve böylece Mümin kardeşlerinin tezkiye ve dualarını hak etmemişlerdir.

Bu nedenle ülkemizin meşru yönetimine başkaldırarak milletimizin ve devletimizin bekasını hedef alan, TBMM başta olmak üzere kamu kurumları üzerine bomba yağdıran ve acımasızca halka karşı silah kullanan ve bu sırada öldürülen darbecilere karşı Başkanlığımızca sala, teçhiz, tekfin ve üzerlerine cenaze namazı kılınması gibi din hizmetleri verilmeyecektir. Ancak zorla ve tehdit ile olaya sürüklenmiş, hiçbir şeyden habersiz ne olduğunu bilmeden kendisini çatışmaların içinde bulmuş ve hayatını kaybetmiş, er-erbaş ve askerlerimiz ile güvenlik

görevlilerimiz bu uygulamanın dışında tutulacaktır.”

Din İşleri Yüksek Kurulu Başkanlığı

Diyanet İşleri Başkanlığı merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatında her kademedeki görev yapan personelden darbe girişiminde bulunan FETÖ/PDY ile ilişkili ilk etapta 492 görevli, din hizmetlerinin toplumsal hassasiyeti dikkate alınarak haklarında inceleme ve soruşturma yapılmak üzere görevlerinden uzaklaştırılmıştır. Bu çerçevede aşağıdaki Basın Açıklaması yapılmıştır:

“Diyanet İşleri Başkanlığı merkez, taşra ve yurt dışı teşkilatında her kademedeki görev yapan personelden darbe girişiminde bulunan FETÖ/PDY ile ilişkili 492 görevli, din hizmetlerinin toplumsal hassasiyeti dikkate alınarak haklarında inceleme ve soruşturma yapılmak üzere görevlerinden uzaklaştırılmıştır.

Bu kapsamda 3 il müftüsü, 1 daire başkanı, 1 Başkanlık müşaviri, 1 Başkanlık müftüsü, 5 il müftü yardımcısı, 31 ilçe müftüsü, 2 Diyanet İşleri uzmanı, 1 din hizmetleri ataşesi, 7 eğitim görevlisi, 65 vaiz, 5 uzman vaiz, 1 avukat, 7 cezaevi vaizi, 1 eğitim uzmanı, 187 imam-hatip, 95 Kur'an kursu öğreticisi, 5 memur, 11 murakıp,

40 müezzin kayyım, 1 öğretmen, 2 sayman, 1 şef, 9 şube müdürü, 2 uzman, 1 uzman imam-hatip, 7 VHKİ olmak üzere toplamda 492 personel açığa alınmıştır.

Başkanlığımızın bu konuda oluşturduğu komisyonlar kapsamlı çalışmalarını sürdürmektedir.”

Diyanet İşleri Başkanlığı

20 Temmuz 2016, Saat 10:00’da Olağanüstü İl Müftüleri Toplantısı yapılmıştır.

Diyanet İşleri Başkanı Prof. Dr. Mehmet Görmez, 15 Temmuz’da gerçekleştirilen darbe girişimi sonrasında acil olarak Ankara’ya çağrılan 81 il müftüsü ile ‘Olağanüstü İstişare Toplantısı’ gerçekleştirmiştir. Bu toplantının sonuç bildirgesi tüm televizyonlarda canlı olarak yayınlanmıştır. Söz konusu sonuç bildirgesi şöyledir:

“1. 15 Temmuz 2016 Cuma akşamı Aziz milletimiz, Türk Silahlı Kuvvetleri içerisinde yuvalanmış bir grup Cuntacının girişimiyle büyük bir suikastla karşı karşıya kalmıştır. FETÖ/PDY yapılanması olarak adlandırılan isyancıların, önce TSK komuta kademesini ele geçirme, ardından seçilmiş Cumhurbaşkanı ve hükümeti görevden uzaklaştırma, Milli iradenin temsil edildiği parlamentoyu feshetme, emniyet güçlerini etkisiz hale getirme ve bunun sonucunda Anayasal düzeni askıya alarak yönetime el koyma girişimi, Cumhurbaşkanının, Meşru idarenin, TSK’nın, Özel Harekat Polisi ve emniyet güçlerinin, siyaset kurumunun, sağduyulu medyanın ve toplum temsilcilerinin direnişi ve çağrılıyla; Aziz milletimizin feraset, cesaret ve kararlılığıyla boşa çıkartılmıştır. Vatanperver ve hürriyetperver milletimiz, milli iradenin çiğnenmesine, hukukunun paymal edilmesine izin vermemiştir. Millet in hukukuna kastetmek, izzet ve onuruna hanel getirmek, şeref ve haysiyetini ayaklar altına almak üzere planlanan bu saldırı karşısında bütün milletimiz yekvücut olmuş, göğsünü siper ederek bu hain kalkışmaya dur demiştir. Bu milli direniş esnasında askerimiz, güvenlik gücümüz ve pek çok masum vatandaşımız şehit edilmiş, çok sayıda insanımız yaralanmıştır. Şehitlerimize Allah’tan rahmet, Gazilerimize acil şifalar vermesini Allahtan niyaz ediyoruz. Şehit ve gazilerimizin yakınlarına baş sağlığı ve sabırlar diliyoruz.

Darbe girişimi karşısındaki vakur, cesur ve alicenap tutumuyla tüm dünyaya örnek olan, Demokrasi, Milli irade ve Hukuk düzenine sahip çıkan asil bir milletin fertleri olmaktan dolayı bahtiyarlığımızı ifade ederken; hain kalkışmada suikasta hedef

yapılan seçilmiş Sayın Cumhurbaşkanı'mıza, meşru Hükümete, Millet Meclis'inin Saygıdeğer üyelerine, Genelkurmay Başkan'ı ve komuta kademesine, güvenlik güçlerine geçmiş olsun demeyi insani ve vatani bir görev biliyoruz.

2. Üzülerek ifade edelim ki, bu cuntacı kalkışmaya adını veren FETÖ/PDY'nin uzun yıllar boyu, inançlı, samimi insanların saf dini duygularını istismar ederek, zaman içerisinde dini motifli bir ihanet şebekesine dönüştüğü ve Devleti ele geçirme hayalleri kurarak; hile, aldatma, ayartma, beyin yıkama, usulsüzlük yapma ve şantaj gibi türlü yollarla sivil ve askeri bürokrasiyi ele geçirmeye çalıştığı anlaşılmaktadır. Kamu kurumlarındaki sinsi örgütlenmesinin bu kalkışmayla hangi boyutlara eriştiği ve hangi stratejik noktalara kadar ulaştıkları açıkça görülmüştür.

Masum insanların maneviyatını çalarak, din duygularını istismar ederek, muğlak ve demagogik söylemlerle, sahte ve tutarsız beyanlarla, mistik hezeyanlarla aldattıkları masum insanları, iradeleri ellerinden alınmış birer güdümlü unsura dönüştürmüşlerdir. Bu cuntacı darbe girişiminin güdümlü FETÖ/PDY mensuplarınca gerçekleştirildiği milletin hakim kanaati olarak tescillenmiştir.

3. Çalışma ve eylemlerini dini bir görüntü altında gerçekleştirerek, milletin inanç ve sadakatinden nemalanan bu örgütün bütün kirli hayalleri artık açığa çıkmıştır. Yıllardır kendilerini muhabbet fedaileri olarak bize lanse eden bu topluluğun aslında birer husumet fedaisi olduğu gerçeği artık hepimizin farkında olduğu bir hakikate dönüşmüştür. Her şartta ve durumda bu türden hastalıklı bir yapının nasıl oluştuğu, bugüne kadar hangi saiklerle itibar gördüğü konusunda hepimizin soğukkanlı analizlere, tefekkür ve müzakereye ihtiyacımız olduğu açıktır.

4. Başkanlığımız, olayın vuku bulmaya başladığı andan itibaren her düzeydeki din görevlileriyle birlikte aziz milletimizle aynı safta yer tutmuş, Anayasal statüsünün gereklilikleri içinde aziz milletimizin maneviyatını canlı tutmak üzere camilerimizi, minarelerimizi, sala ve ezanlarımızı meydanların hissiyatıyla buluşturmakta gecikmemiştir. Milletimizin varlık ve bekasına kast edenler karşılarında minarelerimizden yükselen sala seslerini ve onun maneviyatı etrafından

kenetlenen milletimizi bulmuşlardır. Bu vesileyle yaşadığımız bu dehşet saatlerinin ilk anlarından itibaren cuntacılara ve ihanet şebekelerine karşı duran, kendi görevini

müdrük din görevlilerimizi, müftüsünden imamına, müezzininden Kur'an öğreticilerine kadar hemen hepsini saygıyla, yürekten kutlarız. Gönüllülerimiz meydanlarda kardeşleriyle yan yana bu kumpası boşa çıkarmak için nöbet tutmuşlardır.

5. Önümüzdeki süreç milletçe hepimiz için olduğu kadar, din hizmeti sunan kadrolar açısından da azami dikkat gerektiren bir süreçtir. Uzun bir hazırlıktan sonra devreye sokulan bu hunhar projenin akamete uğramış olması bizi asla rehavete düşürmemelidir. Milleti birbirine düşürme, tamamlayamadıkları hesaplarını başka hile ve desiselerle yeniden harekete geçirme konusunda olası girişimlere karşı hepimizin müteyakkız olması gerekir.

6. Diyanet İşleri Başkanlığı bünyesinde görev yapan herkesin mensubu olduğumuz Yüce İslam dininin inanç, ibadet ve ahlak esasları ve temel insani öğretileri ile Yüce Kitabımız Kur'an-ı Kerim ve Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (sas) sünneti, İslam'ın aydınlık bilgisi ve Müslümanların tarihi tecrübe ve birikimi istikametinde şekillenen prensipler doğrultusunda hareket etmekle yükümlü olduklarını unutmamalıdır. Anayasanın ve başkanlık mevzuatının çizdiği çerçeveye; başkanlığın takarrur etmiş din hizmeti ilkelerine riayet etmenin bütün

görevlilerimizin ortak sorumluluğu olduğu unutulmamalıdır. Din hizmetlerinin ifa ve icrasına yönelik olarak Başkanlığın belirlediği talimat ve yönergelere riayet etmenin görmezden gelinmeyecek bir yükümlülük olduğu unutulmamalıdır. Bölücü, ayrıştırıcı, ötekileştirici, dışlayıcı yaklaşımlara asla müsaade edilmeyeceği, tekelci, klikçi tutumlara izin verilmeyeceği, başta bu yapı olmak üzere dini veya etnik yapılarla bağlantısı maruf olanların, istismarcı unsurlarla ilişkisi bulunanların başkanlıktaki mevcudiyetine müsaade edilmeyeceği bilinmelidir. Bütün bu konularda başta il ve ilçe müftülerimiz olmak üzere her düzeyde yöneticinin sorumluluğunu bir kez daha teyid ediyoruz.

7. İslam dünyasının muhtelif ülkelerinde bilhassa yakın geçmişte uygulanan, milleti birbirine düşürme, fitne ve fesat ortamı oluşturma, kaos yaratma ve çatışma zemini oluşturarak kamu düzenini bozma, siyasi istikrarsızlıklar çıkarma ve ülkeleri bölme girişimleri asla dikkatten uzak tutulmamalıdır. Yaşanan kargaşa ve güvensizlik ortamından yeni şiddet ve terör şebekelerinin üretilmesine asla izin verilmemelidir. Milleti karşı karşıya getirecek, inanç ve etnik gerilimleri tahrik ederek çatışmalara

sebebiyet verecek her türlü tutum ve davranışlara karşı feraset ve basiretle yaklaşılmalıdır. Şimdi, inanış, düşünce ve yaklaşım farklılıklarını bir tarafa bırakarak 79 milyonun birbirine kenetlenme zamanıdır. Şimdi her bir vatandaşın, bizimle aynı mahalleyi, aynı şehri ve aynı vatani paylaşan her bir memleket evladının canını kendi canımız gibi aziz, malını kendi malımız gibi değerli, inancını kendi inancımız gibi masun, ailesini kendi ailemiz gibi muhterem bilme vaktidir. Şimdi milletin hukukuna, milli iradeye, özgürlüklere, demokrasiye ve ülkemizin maddi ve manevi bütün kazanımlarına hep birlikte sahip çıkma zamanıdır.

8. Şerefli milletimizin bekasına yönelmiş, hukukuna tecavüz etmiş bu ihanet hareketine karşı soylu direniş, aynı zamanda bir adalet ve merhamet direnişi olarak tarihe yazılmalıdır. Hep birlikte ırk, mezhep, meşrep, cinsiyet ya da politik mülahazalarla ülkemizi fitne ve fesada sürüklemek isteyenlere karşı tek yürek olmaya devam etmeliyiz.

9. Her türlü gündelik siyasetin dışında kalarak, toplumsal varlığımızı, milli birliğimizi, huzur ve kardeşliğimizi bütün menfaatlerin üstünde tutarak hareket eden Başkanlığımız ‘milletin emrinde ve din-i mübin-i İslamın hizmetinde olmaya devam edecektir.

Rabbimiz aziz milletimize bir daha böyle acılar yaşatmasın, vatanımızı ve milletimizi her türlü fitne ve fesattan muhafaza eylesin.”

Diyanet İşleri Başkanlığı’nca yapılan bütün çağrı ve mesajlar beş dile çevrilip yayınlanmıştır.

Diyanet TV ve Diyanet Radyo tarafından 15 Temmuz Darbe girişiminin ardından aşağıdaki programlar hazırlanmış ve yayınlar yapılmıştır:

Diyanet TV’de:

Gündeme Dair (22 bölüm),

Dini Haber Analiz (2 bölüm),

Diyanet Haber 45 dakika (18 bölüm),

15 Temmuz darbe gecesi Diyanetin duruşu adlı üç bölüm dosya haber,

Diriliş Bestesi Sala,

Darbe girişiminin olduğu gece ve sonrasında gün sürekli Fetih Suresi, Mülk Suresi, Yasin Suresi ve bu surelerin meallerine yer verilmiş olup 15 Temmuz gecesinden itibaren radyomuzda sala ve ezan yayınları ve darbe girişiminden sonraki günlerde birlik ve beraberliği vurgulayan ayetler yayınlanmıştır.

Diyanet Radyo'da:

15 Temmuz Darbe girişiminin ardından Gündem ile ilgili bir fragman hazırlanmış, Yayın akışında vatan sevgisi, kahramanlık ve şehitlik temaları işlenmiş Diyanet İşleri başkanlığımızın FETÖ/PDY ile ilgili tüm açıklamaları haber bültenlerimizde, gazetelere yansıyan haberler de Hayırlı Sabahlar programından dinleyicilerimizle paylaşılmıştır. Ayrıca Radyo Mikrofonu programında Şehit yakınları ve Gaziler ile yapılan röportajlara ve Diyanet İşleri Başkanımız Prof. Dr. Mehmet GÖRMEZ'in katıldığı tüm programlar bu süreçte Diyanet Radyo canlı olarak dinleyicilere aktarılmıştır.

Sonuç olarak Diyanet İşleri Başkanlığı'nın 15 Temmuz'da yaşanan darbe girişimini engelleme gayretleri bir akademisyen tarafından şöyle değerlendirmektedir:

“Diyanet kurumunun (başkanlığın zamanında kararıyla) bütün din görevlilerine gönderdiği mesajla camilerden, minarelerden ezan ve salâ okunmasını salık vermesi ve ayrıca kamu malına zarar vermeksizin halkı darbeye karşı direnmeye çağıran notun okunmasını istemesi, 15 Temmuz darbe girişiminin başarısızlığa mahkûm edilmesindeki en önemli yapıtaşlarından. Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Görmez'den gelen mesajla harekete geçen din görevlilerinin mesajın gereğini yerine getirmeleri, bilhassa salâ okumaları, halkın darbeye karşı direnişinde ve inancını pekiştirmede çok büyük bir rol oynadı. 15 Temmuz darbe girişimine karşı gerçek sorumluluğunun gereği olarak Diyanet, halkın, Hakkın, hukukun yanında yer alabileceğini net bir şekilde gösterdi.

Başkanlık, tarihî bir sorumluluk ve duruşla Diyanet'i kutlu direnişin parçası kıldı; hatta direnişin liderliğinin mütemmim bir cüzü kılmasını bildi. 15 Temmuz darbe girişimine karşı ortaya koyduğu sorumluluk üstlenici, risk alıcı, sonucu Başkan ve

ekibini çok ciddi bedeller ödemekle karşı karşıya getirebilecek, örnek bir tutum ve pozisyon alması, Diyanet'in artı hanesine yazılması gereken bir olaydır.

Açıktır ki, Diyanet İşleri Başkanlığı'nın Başkanlık olarak aldığı tavır ayrı bir konudur; din görevlilerinin (birkaç istisna dışında) tamamının Başkan'ın mesajını alır almaz camilere koşup ezan ve salâ okuması, başkanlarının mesajlarını okuması ise ayrı bir konudur. Dolayısıyla ilk geceden itibaren din görevlilerinin, imam-hatiplerin, müezzinlerin, müftülerin ve vaizlerin, din istismarcısı Paralel darbeye karşı duruşları, ezanları, salâları, tilavetleri ve vaazları, darbenin önlenmesinde, katliamların önüne geçilmesinde, iç savaşın engellenmesinde oldukça etkili oldu. Bu nedenle din görevlileri de, Diyanet tarihi açısından çok önemli görevler ifa ettiler ve adlarını tarihin şanlı sayfalarına altın harflerle yazdırdılar. Tabii ki din görevlilerinin bağlı oldukları kurumun isteğini yerine getirmeleri, Diyanet'in darbe girişimi karşısında kurum olarak topyekûn direnişe katıldığı anlamını da vermektedir.

Diyanet, kuruluşundan beri halkın bütün kesimleri ve bütün kurumlar gibi birçok darbeye maruz kaldı ve aslına bakılırsa çok hor görüldü; hatta hor görülmesine rağmen (istisnalar olmakla birlikte) darbecilerin zoruyla, dolaylı veya dolaysız şekilde darbeyi meşrulaştıracak pozisyonlar aldı. Mesela 27 Mayıs 1960, 12 Mart 1971, 12 Eylül 1980, 28 Şubat 1997, 27 Nisan 2007 gibi boyutları büyük askerî müdahale dönemlerinde, Diyanet'i kurumsal bir bütünlükle, bu müdahalelere karşı bir sivil duruş sergilerken görmek mümkün olmamıştı. Dolayısıyla Diyanet'in 15 Temmuz darbe girişimine karşı geliştirdiği strateji ve ortaya koyduğu devrimci, sivil tavır, tarihinde bir ilktir ve özgündür. Daha önce kurumun darbelere karşı bir bütün olarak bu şekilde hareket ettiği vâki değildir.

Esasen Diyanet, bu duruşuyla kendi kimliğinde çok ciddi dönüşümleri de işaretlemektedir. Diyanet'in tarihi boyunca ilk kez devrimci bir hareket içine girerek statükonun değil sivil halkın, sivil toplumun, sivil iradenin, sivil siyasetin yanında yer alması, üzerinde çokça durulacak bir durumdur. Bu dönüşümde, Diyanet'in son 10 yıllık dönemdeki sivilleşme, halkla bütünleşme, sivil toplumun bütün kesimlerine açılma, çeşitli toplumsal ve dinî konularda onlarla ortak çalışmalar yürütme ve dolayısıyla toplumsal konulara, halkın problemlerine karşı daha duyarlı, daha sivil, daha geniş, daha yerel, daha ulusal ve daha küresel yaklaşıma noktasına gelmesinin çok büyük etkisi olduğu söylenebilir.

Din istismarcısı paralel, dine karşı dinsel yapı, 15 Temmuz gecesini teşebbüs ettiği kanlı darbe girişimiyle, kendi güç tapıcılığı ve din mühendisliği uğruna, içinden çıktığı Türkiye'ye, özellikle Türkiye'nin son on-onbeş yıldır elde ettiği insanî, manevî, maddî kazanımlara ne büyük zararlar verebileceğini sergilemiş oldu. Fakat bu hareket halktan, siyasal liderlikten, askerden, polisten, sivilden memurdan, nihayet toplumun tamamından hiç beklemediği bir cevap aldı. Halkın bu kutlu cevabî direnişinin başarılı olması ve dolayısıyla darbeyi önlemede Diyanet İşleri Başkanlığı'nın özellikle câmilâlerden salâ okutması hayatî bir rol oynadı. Diyanet, oynadığı bu rolle darbeyi meşrulaştırma veya darbe karşısında sessiz kalma, edilgen bir konuma yerleşmek yerine, etkin olmayı, çaba içinde yer almayı tercih etti. Bu tavır, özelde Diyanet'in, genelde ise Türkiye'nin, hatta İslam âleminin modern tarihine apayrı bir olay olarak işlenecektir.

Diyanet bundan sonraki süreçlerde, 15 Temmuz gecesinden önceki görüntüsüne ve pozisyonuna asla geri dönemez. Kurumun darbe karşıtı devrimci duruşu ona, sonraki hayatında artık kendisiyle, kendi iradesiyle sınırlandırılmayacak bir boyut ve derinlik kazandırmıştır. Diyanet'in bu tutumu, direnişine güç ve anlam kattığı halkın, sivil toplumun onu daha güçlü bir şekilde sahiplenmesini sağlayacaktır.”⁴⁷⁷

2.3.2.2.7. Belediyeler

15 Temmuz 2016 gecesini Türk Milletinin darbecilere karşı mücadelesinde belediyeler önemli rol oynadı. Belediye personeli, emniyet güçleri ile beraber ve koordineli hareket ederek özellikle darbecilerin aktif olduğu il ve ilçelerde gerekli tedbirlerin alınması, halkımızın gerek duyulan yerlere yönlendirilmesi ve belediyelere ait iş makineleri, otobüs, kamyon v.b. araçlar kullanılarak darbecilerin kullandığı ulaşım yollarının kapatılması, etkin oldukları askeri birliklerin çıkışlarında barikat oluşturulması amacıyla alınan tedbirlerin başat unsurlarından oldular. İyi günde olduğu gibi kötü günde de Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Milletinin hizmetinde olduklarını gösterdiler.

Ankara

İstanbul

⁴⁷⁷ Ejder Okumuş, 15 Temmuz Darbe Girişimi Ve Diyanet'in Tarihi Rolü, <http://www.adaletbiz.com/gundem/15-temmuz-darbe-girisimi-ve-diyamet-in-tarihi-rolu-h101445.html> (Erişim: 03.12.2016)

İstanbul Büyükşehir ve İlçe Belediye Başkanlıkları ekip ve görevlileri darbe teşebbüsünün haber alındığı andan itibaren emniyet güçleri ile birlikte hareket etti. İş makinası, kamyon ve ulaşım araçları seferber edilerek darbecilerin tank ve diğer zırhlı araçlar ile personel sevkiyatlarını engellemek amacıyla önemli ulaşım yolları vatandaşlarımızın araçları da kullanılarak trafik yoğunluğu oluşturularak kapatıldı. Bu şekilde çevre illerden darbecilere destek için gelen askeri birliklerin İstanbul'a girişleri engellendi.⁴⁷⁸

İstanbul Büyükşehir Belediyesince ALO 153 Çağrı Merkezi aracılığıyla vatandaş ve tüm personele SMS uyarıları yapıldı, tüm personel Saraçhane Binası önünde toplandı. Sosyal medya üzerinde uyarı ve yönlendirmeler yapıldı, ana arterler üzerindeki mesaj panoları ile halkı bilinçlendirici “Demokrasiden Vazgeçmeyeceğiz” ve “Asker Kışlaya” mesajları paylaşıldı. Kent genelindeki 5 Bölge Kamu Hastaneleri Birliği ile koordinasyon sağlanarak ihtiyaçları karşılandı.

15 Temmuz gecesi İstanbul Büyükşehir Belediyesi Vezneciler Binası ile Afet Koordinasyon Merkezi (AKOM) Binası darbecilerce işgal edildi. Bu yerlerin darbecilerin işgalinden kurtarılması sırasında İBB Vezneciler Binası önünde 14, AKOM Binasında ise 1 vatandaşımız şehit oldu. Darbe teşebbüsü sırasında 17 belediye çalışanı şehit oldu.⁴⁷⁹

Belediyeye ait 37 araç hasar gördü. Hizmet binaları ve araçlarda meydana gelen zarar ile gelir kaybı 62.934.838 TL olarak hesaplandı.⁴⁸⁰

Darbe teşebbüsünde darbecilere yardım ettikleri tespit edilen İstanbul Büyükşehir Belediyesi Lojistik Merkezinde yönetici pozisyonundaki baba Mehmet TUNÇ ve oğlu Ömer TUNÇ yakalanarak haklarında gerekli adli işlem yapıldı.

İzmir

İzmir Valiliği ile koordineli olarak İzmir Büyükşehir Belediye Başkanlığınca, emniyet güçlerinin ihtiyaçlarını karşılamak üzere ulaşım araçlarının tahsisi yapıldı. Olası yangın, kurtarma ve diğer acil müdahale gerektiren durumlara derhal müdahale edilebilmesi amacıyla itfaiye ve kurtarma ekiplerinin sevk ve idaresi sağlandı. Büyükşehir ve ilçe belediyelerine ait iş makinaları ve otobüslerle askeri birlik giriş çıkışlarının kontrolü sağlandı.

⁴⁷⁸ İstanbul Emniyet Müdürlüğü'nün 28/11/2016 tarih ve 41393 sayılı yazısı.

⁴⁷⁹ <http://www.aksam.com.tr/guncel/kadir-topbas-17-belediye-calisani-sehit-oldu/haber-533701>

⁴⁸⁰ İstanbul Büyükşehir Belediyesinin 28/11/2016 tarih ve 207830 sayılı yazısı

2.3.2.3. Diğer Kurum ve Aktörler (Medya-STK'lar vs.)

Darbe girişimine karşı, medyanın bütüncül bir şekilde milli iradenin yanında yer alması, her türlü hukuksuz ve gayri meşru girişimi topluca **“lanetlemesi”** tarihimizde eşine, benzerine az rastlanılmış bir durum mahiyetindedir. Türkiye'nin darbelerle dolu siyasi tarihinde ana akım medya 27 Mayıs'tan 12 Eylül'e ve 28 Şubat'tan 27 Nisan'a uzanan darbe ve e-muhtıra silsilesinde çok büyük ölçüde darbecileri desteklemiş ve onların sözcülüğünü yapmıştır. 15 Temmuz tarihinde Fetullahçı Terör Örgütü (FETÖ) tarafından gerçekleştirilen darbe girişiminde ise medya özgürlüklerin, milli iradenin ve demokrasinin yanında yer alarak darbenin püskürtülmesinde çok önemli bir işlev yüklenmiştir.

2.3.2.3.1. Giriş

Darbe girişiminde bulunan cuntacıların ilk fırsatta, gerek toplumsal meşruiyeti sağlamak, gerekse de vereceği mesajlarla, **“Artık iktidar benim”** deme mecburiyeti tüm vatandaşların malumudur. Öyleki, 60 darbesi ilk olarak asker tarafından saat 05.25'te radyodan duyurulmuştur. Aynı şekilde 80 darbesi de **“Türk Silahlı Kuvvetleri emir ve komuta zinciri içinde ülke yönetimine bütünüyle el koydu”** anonsu ile yine radyodan ilan edilmiştir.

Henüz televizyonun sayılı miktarda olduğu yıllarda gazete ve radyo yayın organlarının üstlenmiş olduğu bu misyon ve enformasyonu anında her yere ulaştırabilme kabiliyeti, ilerleyen süreçte televizyon kanallarının çoğalmasıyla farklı bir araç daha edinmiş oldu. Öyle ki medyanın, toplumu her anlamda kuşatması ve enformasyon ağını elinde bulundurması sebebiyle cuntacıların dayatmalarını ve mesajlarını medya aracılığıyla halka empoze etme isteği de son derece doğaldır.

Bu noktada, medya etiği, medya duruşu yahut her türlü baskı ve şiddet olaylarına geçit vermeyerek yayın/yayım faaliyetlerini sürdürme erdemi devreye girmiştir.

27 Mayıs'ta, 12 Eylül'de ve 28 Şubat'tan beri, gerek askeri, gerek muhtıra yoluyla, gerekse de kayıtdışı darbe girişimlerine karşı medya bir bütün olarak direnç göstermemiştir. Hatta bir takım medya organları cuntanın sesi ve sözcüsü olmayı tercih etmiştir.

Genel ve geleneksel olarak darbe teşebbüslerine **“uyumlu”** hareket eden medya, 15 Temmuz 2016 gecesi patlak veren darbe girişiminde halkın yanında saf tutmuştur.

Medyanın halkla aynı safta sergilediği bu onurlu duruş, hain darbe girişiminin akamete uğratılmasını sağlamış ve 15 Temmuz gecesinin kahraman bileşenlerinden birini teşkil etmiştir.

2.3.2.3.2. 15 Temmuz Darbe Girişiminin Medyaya İlk Yansımaları:

15 Temmuz gecesi Boğaz Köprüsü'nün askerler tarafından kapatılması, Ankara'da silah seslerinin duyulması, her iki şehirde jetlerin alçak uçuşlarla sorti yapması bir gerginlik ortamının oluşmasına ve insanların zihinlerinin karışmasına sebep olmuştur. İlk anda gelişen bu olaylar zincirlemesinin adı her ne kadar **“darbe”** olarak tanımlanmamışsa da, sosyal medya üzerindeki paylaşım yoğunluğu ve akıl yürütmeler, girişimin bir **“darbe kalkışması”** olabileceğine dair söylentileri beraberinde getirmiştir. Televizyon kanalları da bu süreçte olayın boyutunu çözmeye çalışmış, tam bu noktada saat 23.00'da hükümet kanadından ilk açıklama, A Haber ve NTV'nin canlı yayınlarına bağlanan Başbakan tarafından yapılmıştı. Başbakan Yıldırım bunun TSK içerisinde ana emir komuta zinciri olmaksızın yürütülen kanunsuz bir kalkışma olduğunu ifade etmiştir.

Şekil 1: İlk Açıklama Başbakan Yıldırım'dan 23.00'da Geldi

2.3.2.3.3. Can Erzincan TV'nin Tutum Değişikliği

Saat 00.00'da ise konuya ilişkin değerlendirmeler medya organları aracılığıyla artmış ve kalkışmanın FETÖ, diğer adıyla PDY (Paralel Devlet Yapılanması) mensuplarınca gerçekleştirilmiş olabileceği vurgulanmıştır. FETÖ'nün yayın organı olan Can Erzincan

televizyon kanalı ise, darbe girişiminin ilk saatlerinde hükümetin ülkeye zarar verdiği fikrini yayan video arşiv görüntülerini yayınlamıştır. Darbenin başarılı olamayacağı anlaşıldıkça söz konusu kanal tavır değiştirerek, olayı “*kimin yaptığı belli olmayan bir teşebbüs*” olarak işlemiştir.

Şekil 2: Can Erzincan TV'de Gazeteci Nazlı Ilıcak Konuşuyor

2.3.2.3.4. TRT’de Darbe Bildirisinin Okunması

Saatler 00.03’ü gösterdiğinde ise Türkiye için tarihi bir an yaşanmaktadır. O ana kadar darbe girişimin kapsamı ve başarıya ulaşma konusunda yüzeysel değerlendirmelerle bu işin “*imkansız*” olduğunu düşünen Türkiye halkı, bir grup FETÖ mensubu askerlerce TRT’nin işgali ve akabinde TRT’de okunan “*darbe bildirisiyle*” durumun vahametini düşünmeye başlamış ve medyanın anında haber verme gücünün vatandaşlar üzerinde bıraktığı travmatik etki söz konusu olmuştur. Daha sonra Bakan Süleyman Soylu, vatandaşlar ve sivil toplum örgütlerinin ortak hareketiyle darbecilerden arındırılan TRT, önemli mesajların yeniden topluma aktarıldığı, darbe sürecinin anbean takip edildiği diğer bir merkez haline gelmiştir.

Şekil 3: Cumhurbaşkanı Erdoğan, 00.03'te Halkı CNN Türk'ten Sokaklara Davet Ediyor